

اختلاف در تیم ترامپ بر سر جنگ ایران؛

ونس اهداف آمریکا را تغییر داد؟

صف میلیونی وام ازدواج و فرزند آوری؛
هشدار سازمان بازرسی به بانک ها

در صفحه ۲

در صفحه ۲

بنزین در آستانه تصمیم بزرگ؛

انتخابی میان قیمت، سهمیه و اعتماد مردم

در صفحه ۲

افزایش ۷ برابری آمار تجرد
قطعی در کشور/وجود ۱۲
میلیون جوان در سن ازدواج

در صفحه ۲

تنش آبی در ۱۲ استان با
جمعیت ۴۰ میلیونی/وضعیت
ذخیره سدها خوب نیست!

در صفحه ۲

فوک های خزری یکی
پس از دیگری تلف می شوند؛
تلفات به ۲۵ قلاده رسید

تاریخ

بن بست مصنوعی در سیاستگذاری بنزینی کشور تا اجرای طرح مبادله سهمیه!

سیاست گذاری بنزینی کشور به پیوست نرسیده؛ اما به نظر می رسد یک بن بست مصنوعی در آن ایجاد شده است. در حالیکه دولت نیازناری بنزین را ۱۴ میلیون لیتر در روز اعلام کرده و عامل اصلی تشدید این ناترازی را خودروهای فرسوده و محاصره دریایی اعلام نموده است، سوال اصلی اینجاست که آشفنگی دولت ناشی از چیست؟ آشفنگی دولت در تصمیم سازی حوزه بنزین بنحوی است که انگار زمام یکپارچه امور از دست رفته است. برنامه معرفی شده توسط دولت چهاردهم با عنوان اصلاح تدریجی قیمت بنزین از طریق مصوبه ای که به طرح سه نرخ دولت معروف شد، در آذرماه ۱۴۰۴ و پس از ۶ سال اجرا گردید و انتظار می رفت که این روند، همانطور که در متن مصوبه مذکور به صراحت آمده، به صورت فصلی در قیمت سوم اعمال شود.

همچنین دولت اعلام نمود که در هنگام اجرای این طرح، کاهش سهم کارت اضطرار جایگاه و همچنین بهینه سازی تخصیص سهمیه را نیز به سرانجام رسانده است؛ به طوری که مجموع سهمیه بنزین ۱۵۰۰ تومانی و ۳۰۰۰ تومانی در کارت های سوخت خودروهای شخصی در ابتدای مردادماه به ۱۱۰ لیتر در ماه رسیده است. هرچند منطقی بود که دولت در فصل بهار نسبت به افزایش قیمت نرخ سوم همزمان با جنگ تحمیلی سوم اقدام نکند، تا فشار مضاعفی به مردم تحمیل نشود، اما در حالی که اخبار حاکی از موافقت سران قوا با طرح افزایش نرخ سوم بنزین در مردادماه بود، به ناگهان و در اثر عملیات رسانه ای جریان های مخالف، متوقف شد. پس از چندسال عرضه بنزین ۸۷ هزار تومانی و مخالفت با طرح استاندارد ی کرمان به دلیل کاهش آثار ناشی از محدودیت عرضه بر شهروندان کرمانی، شرایط به گونه ای رقم خورده که همه طرح ها به طرح مبادله بنزین ختم شود. اگر مدیریت مصرف بنزین از منظر اجرای سیاست قیمتی در شرایط کنونی به صلاح کشور نیست، چگونه یک طرح عظیم که مجدد با ایجاد تله رها، بخش عمده ای از سرمایه در اختیار دولت برای توسعه را به نقدینگی و تورم تبدیل می کند، در دست بررسی است؟ درمی که به ناچار با سطح درآمد پایین، خودروهای بی کیفیت داخلی و اقتصاد تورمی سروکار دارند، چرا بایستی با مناهیمی نظیر عدالت، فشار مضاعفی بر آن ها تحمیل شود؟ طرح تخصیص سهمیه بنزین به جای خودرو به هر فرد (دارای خودرو یا فاقد خودرو) با عنوان "عدالت در توزیع بارانه بنزین مطرح است؛ اما در عمل باعث بی عدالتی و تشدید تورم خواهد شد.

قمار سیاسی بر سر سرمایه ۴۶ میلیون ذی نفع تأمین اجتماعی

انتصاب سیاسی و شتاب زده مدیر فاقد تخصص در تأمین اجتماعی، قمار خطرناکی با حیات و معیشت ۴۶ میلیون ذی نفع است. احمد مبدیری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی روز چهارشنبه ۲۱ مرداد با صدور حکمی به کار مصطفی سالاری در سازمان تأمین اجتماعی پایان داد و غلامحسین محمدی را به عنوان سرپرست این سازمان عریض و طویل منصوب کرد. اگرچه واکنش اولیه بسیاری از رسانه ها معطوف به نقد زمان بندی این تغییر دودر عزل و نصب در روز تعطیل را شتاب زده و به دور از اخلاق حرفه ای توصیف کردند، اما در این میان یک پرسش اساسی کمتر مورد توجه قرار گرفت: "چرا؟ غلامحسین محمدی؟"

بسیرون سکان هدایت سازمانی با این ابعاد به مدیری کم سابقه و فاقد تخصص مرتبط، علامت سوال بزرگی در سبهر زفاهی کشور ایجاد کرده است. جست وجو در کارنامه سرپرست جدید برای یافتن معیارهای ضروری مدیریت در تأمین اجتماعی - نظیر تخصص بیمه ای، تجربه کلان اجرایی در حوزه رفاه، شناخت دقیق شبکه ذی نفعان و اشراف بر قوانین حقوقی این حوزه - تقریباً بی نتیجه است. در واقع، در سوابق او اساساً بستری برای کسب این مهارت ها وجود نداشته است. در مقابل، به نظر می رسد آنچه در این انتصاب وزن بیشتری داشته، همان شاخص های است که اصولاً "نباید" ملاک قرار گیرند: روابط شخصی و جناحی، شهرت رسانه ای فاقد پشتوانه فنی، و سوابق اجرایی نامرتبط. ترویی بر مسیر شغلی غلامحسین محمدی نشان می دهد که او گام های نخست خود را از فعالیت های دانشجویی و دبیری انجمن اسلامی دانشگاه تهران در سال ۱۳۷۸ آغاز کرد و در همین دانشگاه مدرک دکتر ی مدیریت گرفت. سوابق بعدی او، از جمله مشاوره مدیر عامل ایرنا و مدیریت مرکز ارتباطات شهرداری تهران در دوره پیروز جناحی، بیشتر تصویری از یک "مدیر میانی سیاسی" می سازد تا یک مدیر متخصص شهری یا رسانه ای؛ چرا که حضور او در این جایگاه، ما ندوام چندان ی نداشته است.

محمدی در پائیز ۱۴۰۳ نیز در انتصابی که آن زمان هم فاقد منطق کارشناسی روشن بود، به ریاست سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور رسید. هرچند این انتصاب در سایه تحولات کلان کشور کمتر کانون توجه قرار گرفت، اما اخیرا گزارش های رسانه ای مبنی بر انحراف منابع کلان "مسئولیت اجتماعی" شرکت های تابعه وزارت کار منتشر شد. بر اساس این گزارش ها، این اعتبارات با سو"استفاده از بند (ب) ماده ۱۲ این نامه مسئولیت اجتماعی شرکت های دولتی و برخلاف رویکرد رئیس جمهور، از مسیر اصلی خود منحرف و به سمت سازمان فنی و حرفه ای تحت مدیریت محمدی سرازیر شده است. روندی که تاکنون گزارش شفاف ی آن نحوه هزینه کرد آن ارائه نشده است.

بهای سنگین یک انتصاب برای ۴۶ میلیون ذی نفع

سازمان تأمین اجتماعی صرفاً یک نهاد حاکمیتی نیست، بلکه صندوق ی بین نسلی و حق الناسی است که حیات اقتصادی و درمانی بیش از ۴۶ میلیون نفر از کارگران و بازنشستگان به آن گره خورده است. تبدیل چنین مجموعه ای به حیاط خلوت انتصابات سیاسی، پیامدهای ویرانگری به دنبال دارد. مدیریت غیر تخصصی و ناآشنا با محاسبات بیمه ای و اقتصاد کلان، نه تنها تعادل شکننده منابع و مصارف سازمان را با تصمیمات پوپولیستی به خطر می اندازد، بلکه مستقیماً به افت کیفیت خدمات درمانی و تاخیر در پرداخت مستمری ها منجر می شود. از سوی دیگر، تسری این رویکرد سیاسی به شرکت های زیرمجموعه (شستا)، می تواند این بنگاه های اقتصادی را از مسیر سودآوری برای بیمه شدگان خارج کرده و به ابزار مالی جریان های سیاسی بدل کند؛ روندی که در نهایت، رفاه شهروندان را قربانی مناسبات جناحی کرده و اعتماد جامعه کارگری و بازنشستگان به نظام رفاهی کشور را دچار فرسایشی جبران ناپذیر خواهد کرد.

تاریخ

هشدار درباره سرعت سالمندی ایران؛ از هر ۴ ایرانی یک نفر سالمند می شود

طبق سرشماری سال ۱۳۹۵، شاخص عمومیت ازدواج در ایران حدود ۹۵ درصد بوده است. یعنی صرفاً پنج درصد از ایرانی ها بدون ازدواج با ۵۰ سالگی یعنی سن تجرد قطعی، "رسیده اند. این یعنی اکنون بیش از ۹۰ درصد ایرانی ها قبل از ۵۰ سالگی ازدواج می کنند. بنابراین ما مشکل جدی در اصل ازدواج نداریم که بخواهیم آن را عامل اصلی بحران جمعیت بدانیم. ریشه مسئله جمعیت در ایران این است که الگوی دو فرزند ی در کشور ما جا افتاده است. نیمی از مردم صرفاً دو بچه می خواهند و حدود ۱۰ درصد نیز یک بچه می خواهند. یعنی حدود ۶۰ درصد مردم یک یا دو فرزند را ایده آل خود می دانند.

آیا توجه به وضعیت اقتصادی، مسئله اصلی کاهش فرزند آوری اقتصادی است؟
مرونی: اقتصاد، مسئله هست، ولی ریشه اصلی بحران جمعیت، لزوماً اقتصادی نیست. کیلان و مازندران که بیشترین درآمد سرانه را در کشور دارند، کمترین میزان فرزندآوری را دارند. بنابراین مسئله اقتصادی به تنهایی نمی تواند توضیح دهنده کاهش فرزندآوری باشد.

البته دو بحث را باید از هم تفکیک کنیم. مرونی: خانواده ای می خواهد فرزند بیشتری داشته باشد، حکومت موظف است، از آن خانواده حمایت کند. اما اگر تصور کنیم که اگر همه مردم فرزند شوند، لزوماً فرزند بیشتری خواهند آورد، پاسخ این است که خب چرا در سوئیس، سوئد و دانمارک باروری پایین است؟ در کشورهای حوزه اسکاندیناوی سیاست های حمایتی خوبی وجود دارد، و وضعیت اقتصادی مردم تقریباً مناسب است و آینده اقتصادی نیز تا حدی قابل پیش بینی است، اما همچنان با مشکل جمعیت مواجه هستند. بنابراین حتی اگر مشکلات اقتصادی ما به طور کامل برطرف شود- که البته آرزوی ماست - لزوماً مسئله جمعیت حل نخواهد شد.

پس از نظر شما کاهش فرزند آوری بیشتر مسئله فرهنگی است یا اقتصادی؟
مرونی: بله، مسئله فرهنگی است؛ به شرطی که ما درست مسئله فرهنگ را درک کنیم. فرهنگی بودن مسئله به این معنا نیست که صرفاً با سرود و نقاشی و تبلیورد و تبلیغات، مردم را به فرزندآوری تشویق کنیم. بخش مهمی از کار فرهنگی، "اتفاقاً همین مشوق های اقتصادی است. مشوق اقتصادی ممکن است بخش زیادی از هزینه های واقعی فرزندآوری را پوشش ندهد، اما همین مشوق ها دلگرمی ایجاد می کنند و تفکر مثبت بودن فرزندآوری بیشتر را به مردم القای می کنند. مشوق های اقتصادی، نگرش ساز هستند. بنابراین اجرای مشوق های اقتصادی یک نوع کار فرهنگی به حساب می آید.

اگر بخواهید در یک جمله راه حل بحران جمعیت در ایران را بیان کنید، چه می گوید؟
مرونی: اگر بخواهم خیلی خلاصه بگویم، راه حل بحران جمعیت در ایران، اجرای ی چون و چرا یی نقض قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت است.

راه پیشگیری از سالخوردگی جمعیت چیست؟
مرونی: پیشگیری از این پیر شدن یک راه بیشتر ندارد و آن افزایش مولاید است. هر یک بچه ای که به دنیا می آید، یک ترمز بر سرعت پیری جمعیت است. تصور کنید ما با سرعت در حال رانندگی هستیم که ناگهان یک دیوار بتنی پیش روی ما سبز می شود! ترمز گرفتن ما ممکن است که مانع بر برخورد ما با این دیوار نشود، اما حداقل از سرعت ما کم می کند و به ما کمک می نماید که خسارت کمتری ببینیم و جان سالم به در ببریم. عاقلانه این است که تلاش کنیم جلوی سالخوردگی شدید و سریع جمعیت در ایران را بگیریم و از آن پیشگیری کنیم.

یکی دیگر از مشکلات سالخوردگی جمعیت، این است که باعث کاهش رشد اقتصادی می شود. علاوه بر بحران های صندوق های بازنشستگی، بخش مهم دیگری که به اقتصاد ما ضربه می زند، کاهش رشد اقتصادی است. کاهش تولید است؛ چرا که جمعیت جوان ما از سنین کار خارج می شوند و موثر محرک تولید کم خواهد شد و اقتصاد یوایی خود را از دست می دهد. نکته دیگری که وجود دارد این است که ما یک جمعیت پیر، با تغییر مسیر توسعه مواجه خواهیم شد؛ چون الگوی تقاضایی جامعه به سمت خدمات حمایتی تغییر می کند. جمعیت جوان می تواند تولید کند، اما وقتی جمعیت به سمت سالخوردگی حرکت می کند، بخش مهمی از توان جامعه صرف سالمندان می شود و این مسئله نیز می تواند معضلات اقتصادی بسیاری ایجاد کند.

کاهش نرخ از دواج بین متولدین دهه ۷۰ و ۸۰ علش چیست؟

مرونی: متولدین دهه ۷۰ و ۸۰ عمدتاً ازدواج کرده اند و معضل بزرگی در این زمینه وجود ندارد. شاخص عمومیت ازدواج در کشور ما بالا است.

تاکنون کشوری نداشته ایم که پیش از توسعه گرفتار پیری جمعیت شده باشد. دو واقع دنیا و ما تجربه مشابهی نداریم که بخواهیم از آن الگوبرداری کنیم و طبیعتاً با اقتصاد ضعیف تر، یک جمعیت پیر که درصد بالایی از آن بالای ۶۰ سال باشند، آسیب های اقتصادی بیشتری ایجاد می کند و شرایط بدتری را ایجاد خواهد کرد. میانگین سنی جمعیت ما در حال افزایش است و به زودی با جمعیت سالمند زیاد و جمعیت پیر مواجه خواهیم بود. نگرانی اصلی ما، نرخ رشد جمعیت و کاهش نرخ باروری است که از وضعیت مطلوبی بر خوردار نیست. درست است که با رشد جمعیت مواجه هستیم، ولی کاهش نرخ باروری در سال های اخیر باعث کاهش رشد جمعیت شده که این موضوع به سالخوردگی شدید جمعیت منجر خواهد شد.

حرکت ایران به سمت سالمندی جمعیت چه پیامدهایی برای اقتصاد، نظام رفاهی و توسعه کشور دارد؟
مرونی: برای پاسخ به سوال شما ابتدا نیاز است که مقدمه کوتاهی عرض کنم. در هیچ کشور توسعه یافته ای تاکنون سیاست رسمی برای کنترل جمعیت وجود نداشته است، بلکه این کشورها به واسطه ظرفیت جمعیت انبوه و جوان خود توانستند به توسعه برسند. پس از توسعه یافتگی، به دلیل مسائل فرهنگی، مثل انقلاب جنسی که در برخی از این کشورها رخ داد، نرخ ازدواج کاهش یافت و در پی آن، فرزندآوری نیز کاهش پیدا کرد و این جوامع به سمت پیری رفتند. ولی در کشور ما متأسفانه پیش از رسیدن به توسعه و پیشرفت مطلوب، با جمعیت پیر مواجه می شویم.

ما پیش از آنکه فرصت استفاده از جمعیت جوان را داشته باشیم، با پروژه تحمیل کنترل جمعیت، خودمان باعث از بین رفتن نیروی انسانی کشورمان شدیم. متأسفانه اگر روند کنونی باروری ادامه دار باشد، پیش از توسعه یافتگی و رسیدن به پیشرفت مطلوب، جمعیت ما پیر خواهد شد.

یک فعال فرهنگی حوزه جمعیت و خانواده، به اشاره به عبور جمعیت ایران از ۸۷ میلیون نفر گفت: جمعیت ۸۷ میلیونی به تنهایی نشانه مثبتی نیست، نگرانی ما ساختار جمعیت است. در رابطه با آمار منتشرشده درباره عبور جمعیت ایران از مرز ۸۷ میلیون نفر، در کنار کاهش چشمگیر نرخ رشد جمعیت و راهکارهای مقابله با حرکت جمعیت به سمت سالخوردگی، با حسین مرونی، فعال فرهنگی حوزه جمعیت و خانواده و دانشجو دکتری حکمرانی خانواده و جمعیت دانشگاه تهران، در گفت و گو با خبرنگار مهر مطرح کرد.

تحلیل شما از عبور جمعیت ایران از مرز ۸۷ میلیون نفر بر اساس آمار منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران چیست؟ آیا این افزایش جمعیت به تنهایی نشانه مثبتی برای آینده کشور است؟ آیا اهداف کشور محقق شده است؟

مرونی: عدد جمعیت کشور به تنهایی چیز خاصی را مشخص نمی کند. کشور ما اساساً مشکلی در مورد تعداد جمعیت ندارد، بلکه نگرانی ما در موضوع جمعیت، ساختار جمعیت است.

جمعیت کشور ما ۸۷ میلیون نفر است که در آمار جمعیتی دنیا، جمعیت خوبی به حساب می آید. کشور ما به نسبت کشورهای همسایه جمعیت خوبی دارد و از لحاظ مسئله ای نداریم.

با آنکه تعداد جوان های کشور ما زیاد است، اما به شدت میانگین سنی جمعیت ما در حال افزایش است و به زودی با جمعیت سالمند زیاد و جمعیت پیر مواجه خواهیم بود.

نگرانی اصلی ما، نرخ رشد جمعیت و کاهش نرخ باروری است که از وضعیت مطلوبی بر خوردار نیست. درست است که با رشد جمعیت مواجه هستیم، ولی کاهش نرخ باروری در سال های اخیر باعث کاهش رشد جمعیت شده که این موضوع به سالخوردگی شدید جمعیت منجر خواهد شد.

حرکت ایران به سمت سالمندی جمعیت چه پیامدهایی برای اقتصاد، نظام رفاهی و توسعه کشور دارد؟

مرونی: برای پاسخ به سوال شما ابتدا نیاز است که مقدمه کوتاهی عرض کنم. در هیچ کشور توسعه یافته ای تاکنون سیاست رسمی برای کنترل جمعیت وجود نداشته است، بلکه این کشورها به واسطه ظرفیت جمعیت انبوه و جوان خود توانستند به توسعه برسند.

پس از توسعه یافتگی، به دلیل مسائل فرهنگی، مثل انقلاب جنسی که در برخی از این کشورها رخ داد، نرخ ازدواج کاهش یافت و در پی آن، فرزندآوری نیز کاهش پیدا کرد و این جوامع به سمت پیری رفتند. ولی در کشور ما متأسفانه پیش از رسیدن به توسعه و پیشرفت مطلوب، با جمعیت پیر مواجه می شویم.

ما پیش از آنکه فرصت استفاده از جمعیت جوان را داشته باشیم، با پروژه تحمیل کنترل جمعیت، خودمان باعث از بین رفتن نیروی انسانی کشورمان شدیم. متأسفانه اگر روند کنونی باروری ادامه دار باشد، پیش از توسعه یافتگی و رسیدن به پیشرفت مطلوب، جمعیت ما پیر خواهد شد.

